

2026

**MO MUZIEJAUS
MOKYMŲ „VIZUALINIO
MĄSTYMO
STRATEGIJOS
TAIKYMAS PAMOKOSE“
POVEIKIO
VERTINIMAS**

Tyrimo ataskaita:
Švenčionių raj. sav., Pabradės sen.

ATASKAITOS TURINYS

3 psl. ĮVADAS

4 psl. APIBENDRINIMAS

DETALE ANALIZĖ

8 psl. 1. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ PROGRAMOS
DALYVIŲ DEMOGRAFIJA

10 psl. 2. VIZUALINIO MĄSTYMO METODO
PRITAIKYMAS PAMOKOSE

14 psl. 3. MOKYTOJŲ KOMPETENCIJŲ, GEBĖJIMŲ
IR ŽINIŲ POKYČIO ĮVERTINIMAS

26 psl. 4. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMAS

28 psl. 5. LŪKESČIAI ĮVEIKTI IŠŠŪKIUS

29 psl. 6. PATIRTYS, SUSIJUSIOS SU MO
MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMU

IVADAS

Nuo 2024-ųjų metų MO muziejus vykdo mokytojoms/-ams skirtus kultūrinius-educacinius mokymus „Vizualinio mąstymo strategijos taikymas pamokose“. Mokymai vykdomi įvairiose savivaldybėse kaip Tūkstantmečio mokyklų (TŪM) programos dalis. Šis tyrimas yra skirtas įvertinti Švenčionių rajono savivaldybės, Pabradės seniunijos mokyklose įvykdytos mokymų programos rezultatus. Tyrimą atliko Taikomosios antropologijos organizacija „Anthropos“ tyrėja Renida Baltrušaitytė ir Daina Pupkevičiūtė.

Programos „Vizualinio mąstymo strategijos taikymo pamokose“ dalyviai/-ės pildė dvi anketas: vieną užpildė prieš prasidedant programai, antrą – iškart mokymų programai pasibaigus. Abiejomis apklausomis buvo siekiama įvertinti programos poveikį mokytojoms/-ams, mokymo metodikoms ir ugdymo procesui. Pirmąją anketą sudarė 5 platūs klausimai ir 5 demografiniai klausimai. Pasibaigus programai, mokytojos/-ai pildė kitą anketą, kurios atsakymai tyrėjoms suteikė galimybę įvertinti pokytį, kurį paskatino MO muziejaus vykdytų mokymų programa. Antrojoje anketoje buvo 8 platūs klausimai ir 4 demografiniai klausimai.

Šiuo atveju negalima tiesiogiai palyginti prieš ir po mokymų pildytų anketų rezultatų, nes apklausoje dalyvavo ne ta pati respondenčių/-tų imtis. Pradinę anketą užpildė vienos/-i mokytojos/-ai, o galutinę – tik dalis mokymus pradėjusių dalyvių bei naujos/-i mokytojos/-ai, kurie nedalyvavo pradinėje apklausoje. Be to, kai kurios/-ie mokytojos/-ai, dalyvavusios/-ę pradinėje apklausoje, galutinės anketos neužpildė. Dėl šios priežasties nėra užtikrinamas respondentų tęstinumas, todėl neįmanoma patikimai nustatyti individualaus ar grupinio pokyčio tarp dviejų matavimų. Taigi bet koks tiesioginis „prieš–po“ palyginimas būtų metodologiškai netikslus, nes skirtumai galėtų atspindėti ne mokymų poveikį, o skirtingą respondentų sudėtį. Visi abiejų apklausų dalyvių duomenys buvo anonimizuoti. Tyrime dalyvavo mokytojos/-ai, dirbančios/-ys Švenčionių rajono savivaldybės mokyklose.

Viršelio fotografijos autorystė:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/3d/Svencionys_in_Lithuania.svg/500px-Svencionys_in_Lithuania.svg.png

APIBENDRINIMAS

1. Prieš mokymus pildomoje anketoje vizualinio mąstymo strategijos metodo nežinojo 1 mokytoja/-as, 6 mokytojos/-ai metodą žinojo ir teigė, jog yra bandę/-žiusios taikyti, 9 mokytojos/-ai teigė, jog metodą žino, tačiau taikyti jo nėra tekę, 1 mokytoja/-as metodą žinojo ir teigė, jog sėkmingai taiko jį pamokose.

2. Pasibaigus mokymų programai teigiamai vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodo taikymą įvertino 12 apklausą užpildžiusių mokytojų Jie/jos pasidalijo, kad ketina metodą taikyti pamokose. Visos/-i mokytojos/-ai vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodo taikymą įvertino teigiamai ir teigė, kad ketina taikyti metodą pamokose.

3. Dauguma apklausoje dalyvavusių mokytojų nurodė, kad kultūros įstaigų teikiamomis paslaugomis naudojosi ir iki mokymų. 1 mokytoja/-as nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik asmeniškai; 4 mokytojos/-ai teigė, jog naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis ir parodose bei renginiuose lankosi asmeniškai; 1 mokytoja/-as nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai; 4 mokytojos/-ai teigė, jog naudojasi tik skaitmeninėmis kolekcijomis; 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik su moksleiviais/-ėmis; 1 mokytoja/-as teigė, jog parodose ir renginiuose lankosi su moksleiviais/-ėmis ir naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis; 4 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai bei naudojasi skaitmeninėmis kolekcijomis.

4. Prieš mokymus vykdytoje apklausoje mokytojos/-ai pasidalijo lūkesčiais, kad mokymai padės gilinti žinias ir įgyti praktinės patirties. Jie/jos pasidalijo norintys analizuoti daugiau meno kūrinių, intensyvinti mokymąsi, sužinoti naujų dalykų, kurie būtų tiesiogiai pritaikomi pamokose. Mokytojai/-os taip pat pasidalijo besiviliantys/-čios gauti metodinę pagalbą, skatinančią moksleives/-ius drąsiau reikšti mintis ir įsitraukti į ugdymo procesą. Dalies mokytojų lūkesčiai buvo kuklūs – joms/jiems ir esama mokymų struktūra atrodė tinkama ir patraukli.

5. MO surengtus mokymus apklausą po mokymų užpildžiusios/-ę mokytojai/-os įvertino labai gerai – dauguma vertinimų siekia 9–10 balų, žemesni pasitaikė retai. Apklaustos dalyviai/-ės pasidalijo, jog mokymai juos/jas paskatino giliau apmąstyti temas, pažvelgti į jas iš naujų perspektyvų, sužadino smalsumą, diskusijas, skatino kelti klausimus. Vertingiausi mokymų aspektai jų dalyviams/-ėms buvo aktyvus meno kūrinių nagrinėjimas, darbas grupėse, bendradarbiavimas ir atviras dialogas, leidęs išreikšti jausmus per vizualias formas. Apklaustos dalyviai/-ės dalijosi, kad mokymai praplėtė jų akiratį, skatino kritinį mąstymą, padėjo „prisijaukinti“ paveikslus ir naujai pažvelgti į meno kūrinius, o lankymasis muziejuje bei parodose suteikė galimybę mokytis autentiškoje kultūrinėje aplinkoje. Mokytojos/-ai ypač akcentavo bendrystės jausmą, vertino nuoširdų bendravimą su lektore/-iumi ir grupės nariais bei VMS metodo taikymo naudą diskusijoms, saviraiškai ir susiduriant su naujais iššūkiais.

6. Beveik visas mokymų dalis (VMS metodo mokymų medžiagos turinį; papildomą darbą atliekant užduotis; užduotims atlikti skirtą laiką (mokymų metu); užduotims atlikti skirtą laiką (atliekant namuose); visą mokymų trukmę; edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas mokymų metu); edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas namuose); edukatoriaus dėstymą; edukatorių bendravimą; mokymų būdą (gyvai); darbo grupės dydį; darbo pobūdį (grupėje)) visi 12 mokytojų įvertino gerai ir labai gerai.

7. Baigiamosios apklaustos dalyviai naudingais įvardijo skirtingus mokymų programos modulius. Pirmoji mokymų dalis mokytojų atsakymuose kaip pati naudingiausia buvo paminėta 4 kartus. Kitos dalys po 1-2 kartus, o 4 neįvardijo jokio konkretaus modulio, teigdamos/-i, kad visos mokymų dalys buvo vienodai naudingos.

8. Kūrybiškumas. Tyrimo rezultatai rodo, kad dauguma mokytojų prieš mokymus jautė vidutinį ar didelį poreikį stiprinti kūrybiškumą ugdančius gebėjimus, ypač susijusius su vizualinių meno kūrinių integravimu, atvirų užduočių pateikimu, moksleivių idėjų pastebėjimu, vaizduotės skatinimu. Po mokymų didžioji dalis dalyvių (9–11 iš 12, priklausomai nuo gebėjimo) nurodė, kad šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai, o tik nedidelė dalis įvertino pokytį kaip dalinį. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo veiksmingi ir reikšmingai prisidėjo prie mokytojų kūrybiškumo ugdymo kompetencijų stiprinimo bei teigiamų pokyčių moksleivių kūrybiškumo pastebėjimo ir skatinimo praktikoje.

9. Kritinis mąstymas. Duomenys atskleidžia, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė ryškų poreikį stiprinti kritinio mąstymo ugdymui svarbius gebėjimus – naudoti įvairesnius informacijos šaltinius, skatinti moksleivius/-es gilintis į kito žmogaus nuomonės priežastis bei atskirti faktinius argumentus nuo nuomonės. Po mokymų didžioji dalis dalyvių (10–11 iš 12) nurodė, jog šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai, o tik pavieniai/-ės mokytojai/-os pokytį vertino kaip dalinį ar vidutinį. Tai rodo, kad mokymai buvo veiksmingi ir reikšmingai prisidėjo prie mokytojų kritinio mąstymo ugdymo kompetencijų stiprinimo praktikoje.

10. Emocinis raštingumas. Rezultatai rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė vidutinį ar didelį poreikį stiprinti socialinio ir emocinio ugdymo kompetencijas – gebėjimą kalbėti apie savo emocijas, mokyti moksleivius/-es atpažinti ir suprasti tiek kitų, tiek savo pačių emocijas bei valdyti konfliktus. Po mokymų didžioji dalis dalyvių nurodė, kad emocijų atpažinimo ir reflektavimo gebėjimus pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai (9 iš 12), nors konfliktų valdymo gebėjimo stiprinimas vertintas kiek kukliau – dažniau kaip dalinis. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo veiksmingi stiprinant emocinio ugdymo kompetencijas, tačiau konfliktų valdymo srityje išlieka poreikis tolimesniam gilinimui.

11. Bendravimas. Duomenys rodo, kad prieš mokymus didžioji dauguma mokytojų jautė ryškų poreikį stiprinti bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas – kūno kalbos atpažinimą, moksleivių skatinimą diskutuoti, įsiklausyti į bendraklasių komentarus, priimti skirtingus mąstymo būdus bei padėti vieni kitiems rasti sprendimus. Po mokymų dauguma dalyvių (9–10 iš 12, priklausomai nuo gebėjimo) nurodė, jog šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai, o tik nedidelė dalis vertino pokytį kaip dalinį. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo veiksmingi stiprinant mokytojų socialinio bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus.

12. Lyčių lygybė ir lytiškumas. Rezultatai atskleidžia, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė vidutinį ar didelį poreikį stiprinti gebėjimus, susijusius su lytiškumo, lyčių lygybės ir lytinės tapatybės temų aptarimu ugdymo procese. Po mokymų šių kompetencijų stiprinimas vertintas kiek nuosaikiau nei kitose srityse: dalis mokytojų (4–5 iš 12) nurodė, jog gebėjimus pavyko sustiprinti tik iš dalies, tačiau dauguma (7–8 iš 12) visgi teigė, kad juos pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai turėjo teigiamą poveikį mokytojų pasirengimui kalbėti jautriomis lytiškumo temomis, tačiau ši sritis išlieka viena sudėtingiausių ir reikalauja tolesnio gilinimo bei praktinio palaikymo.

13. Socialinės aktualijos ir pilietiškumas. Duomenys rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė vidutinį ar didelį poreikį stiprinti gebėjimus kalbėti su moksleivėmis/-iais apie pilietinę tapatybę, demokratines vertybes, politinius įvykius ir socialines problemas. Po mokymų didžioji dalis dalyvių (9 iš 12) nurodė, jog šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai, o tik nedidelė dalis vertino pokytį kaip dalinį. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo veiksmingi stiprinant mokytojų pasirengimą nagrinėti su moksleivėmis/-iais sudėtingas, visuomeniškai jautrias temas ir skatinti jų pilietinį bei socialinį sąmoningumą.

14. Mokytojų kaip fasilitatorių vaidmuo. Rezultatai rodo, kad prieš mokymus dauguma mokytojų jautė didelį poreikį stiprinti mokymosi proceso demokratizavimą ir aktyviu mokinių įtraukimu susijusius gebėjimus – sudaryti sąlygas, kad pamokose daugiau kalbėtų moksleiviai/-ės, tiksliai atkartoti ir perfrazuoti moksleivių mintis, skatinti savarankišką mokymąsi, jaustis kūrybingesniems/-ėms pamokose bei integruoti dailės kūrinius į dėstomą dalyką. Taip pat ryškus poreikis stiprinti asmeninius kritinio informacijos vertinimo gebėjimus, susijusius su patikimos informacijos atskyrimu ir faktų bei nuomonės diferencijavimu. Po mokymų absoliuti dauguma dalyvių (9–11 iš 12) nurodė, kad šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti arba sustiprinti puikiai, o tik pavieniai/-ės mokytojai/-os pokytį vertino kaip dalinį. Tai leidžia daryti išvadą, kad mokymai buvo itin veiksmingi stiprinant mokytojų moksleivių įgalinimo, kūrybiškumo ir kritinio mąstymo kompetencijas bei prisidėjo prie labiau į moksleivę/-į orientuoto ugdymo proceso kūrimo.

DETALE ANALIZĖ

1. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ PROGRAMOS DALYVIŲ DEMOGRAFIJA

Mokymų programoje dalyvavo mokytojos/-ai iš Švenčionių rajono savivaldybėje, Pabradės seniūnijoje esančių mokymo įstaigų: Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazijos ir Švenčionių rajono Pabradės "Ryto" gimnazijos.

Prieš mokymus pateiktą anketą užpildė 17 mokytojų, o po mokymų – 12. Pagal duomenis matoma, jog prie mokymų jų eigoje prisijungė naujos/-i mokytojos/-ai, tačiau kai kurios/-ie mokytojos/-ai, dalyvavusios/-ę mokymų pradžioje galimai iš jų pasitraukė arba ne visos/-i užpildė galutinę anketą.

Pradinę anketą užpildė 17 mokytojų, iš jų 1 vyras ir 16 moterų. 12 jų nurodė, jog mokytojomis/-ais dirba daugiau nei 21 metus. 6 mokytojos/-ai teigė dirbančios/-ys 0-3 metų.

Mokymuose dalyvavo įvairių sričių mokytojos/-ai. Pagal duomenis anketose pildytose prieš mokymų pradžią, mokymuose dalyvauti ruošėsi 1 fizinio ugdymo mokytoja/-as, 7 lietuvių kalbos mokytojos/-ai, 2 pilietinio ugdymo ir istorijos mokytojos/-ai, 1 matematikos mokytoja/-as, 2 užsienio kalbos mokytojos/-ai. Taip pat pradinę anketą užpildė 1 gyvenimo įgūdžių mokytoja/-as ir 3 gamtos mokslų (biologija, chemija, fizika) mokytojos/-ai.

Pasibaigus mokymams anketą užpildė 12 mokytojų, iš jų visos 12 moterų. 8 šių mokytojų mokytojomis/-ais dirba daugiau nei 21 metus, 4 mokytojos/-ai teigė dirbančios/-ys 0-3 metų. Po mokymų anketą užpildė 1 fizinio ugdymo mokytoja/-as, 3 lietuvių kalbos mokytojos/-ai, 1 pilietinio ugdymo ir istorijos mokytojos/-ai, 2 matematikos mokytojos/-ai, 2 užsienio kalbos mokytojos/-ai. Taip pat pradinę anketą užpildė 1 meninio ugdymo (dailė, šokis, teatras, muzika) mokytoja/-as ir 2 gamtos mokslų (biologija, chemija, fizika) mokytojos/-ai.

Apklausoje, pildytoje prieš prasidedant mokymų programai, mokytojų buvo klausama, kokiomis kultūrinių įstaigų paslaugomis jie/jos naudojami mokymo tikslais. 1 mokytoja/-as nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik asmeniškai; 4 mokytojos/-ai teigė, jog naudojami skaitmeninėmis kolekcijomis ir parodose bei renginiuose lankosi asmeniškai; 1 mokytoja/-as nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai; 4 mokytojos/-ai teigė, jog naudojami tik skaitmeninėmis kolekcijomis; 2 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi tik su moksleiviais/-ėmis; 1 mokytoja/-as teigė, jog parodose ir renginiuose lankosi su moksleiviais/-ėmis ir naudojami skaitmeninėmis kolekcijomis; 4 mokytojos/-ai nurodė, jog parodose ir renginiuose lankosi ir su moksleiviais/-ėmis, ir asmeniškai bei naudojami skaitmeninėmis kolekcijomis.

2. VIZUALINIO MĄSTYMO METODO PRITAIKYMAS PAMOKOSE

2.1. VMS METODO ŽINOMUMAS

Apklausoje, vykdytoje prieš prasidedant mokymų programai, mokytojų buvo klausiama, kiek joms/jiems žinomas yra vizualinio mąstymo metodas. Atsakymai pasiskirstė į keturias grupes. 1 mokytoja/-as šio metodo nežinojo, 6 mokytojos/-ai metodą žinojo ir teigė, jog yra bandę/-žiusios taikyti, 9 mokytojos/-ai teigė, jog metodą žino, tačiau taikyti jo nėra tekę, 1 mokytoja/-as metodą žinojo ir teigė, jog sėkmingai taiko jį pamokose.

2.2. VMS METODAS: PERSPEKTYVOS PO MOKYMŲ

Po mokymų vykdytoje apklausoje mokytojų klausta, ar jos/jie planuoja vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodą taikyti pamokose ir toliau. Visos/-i mokytojos/-ai vizualinio mąstymo strategijos (VMS) metodo taikymą įvertino teigiamai ir teigė, kad ketina taikyti metodą pamokose. Dalis mokytojų pabrėžė, jog metodas tinka tiek dėstomiems dalykams, tiek asmeniniam profesiniam augimui, yra lengvai išmokstamas, paprastas, tačiau naudingas. Mokytojos/-ai akcentavo, kad metodas patiko, buvo aiškus ir praktiškas, todėl, jų manymu, bus naudingas ir moksleivėms/-iams.

Bandysiu, nes mokiniai įgyja drąsos reikšti savo nuomonę.

Taip, nes šis metodas skatina kritinį mąstymą, išprovokuoja nekalbančius mokinius diskusijai.

Taip, taikau ir taikysiu, pajvairina pamokas, sutelkia mokinius bendram darbui, dėmesio sukaupimui.

Taip, manau, kad VMS metodą ir toliau naudosiu pamokose. VMS metodas yra universalus, jis ne tik moko matyti, bet ir mąstyti, diskutuoti bei kūrybiškai išreikšti savo mintis, todėl jį verta taikyti ir ateityje.

Taip, taikysiu, nes VMS metodo taikymas skatina mokinius veikti, diskutuoti, spręsti problemas, bendradarbiauti, būti aktyviais mokymosi proceso dalyviais. Šio metodo pagalba galima lengviau diferencijuoti ugdymą.

Šis metodas padeda mokiniams geriau suprasti mokomąją medžiagą, nes vaizdiniai dirgikliai palengvina informacijos suvokimą ir įsiminimą. Be to, VMS kuria saugią mokymosi aplinką, kurioje kiekvieno mokinio nuomonė yra svarbi, todėl didėja mokinių motyvacija ir pasitikėjimas savimi.

Viena/-as mokytoja/-as atsakė į šį klausimą, jog kartais pabandys integruoti VMS, nurodydami/-os, kad pasirinkimas integruoti metodą į labiau „netradicines“ pamokas.

Kartais tikrai pabandysiu. Ypač m.m. pradžioje ir pabaigoje, netradicinėse pamokose/aplinkose.

2.3. IŠŠŪKIAI, SU KURIAIS UGDYMO PROCESSE SUSIDURIA MOKYTOJAI/-OS

Mokytojų atsakymai apie VMS metodo taikymą ir matomas naudas iš dalies siejasi su iššūkiais, kuriuos mokytojos/-ai įvardino patiriančios/-ys ugdymo procese. Prieš prasidedant mokymų programai vykdytoje apklausoje mokytojų klausta su kokiomis problemomis jos/ jie dažniausiai susiduria vedamų pamokų metu. Vienas iš dažniausiai paminėtų iššūkių – tai moksleivių motyvacijos ir iniciatyvos stoka, pasireiškianti abejingumu mokomam dalykui, tingėjimu, nenoru įsitraukti, kalbėti ar diskutuoti, ypač bendraamžių grupėse.

Kai kurie mokiniai neturi vidinės motyvacijos mokytis, todėl reikia ieškoti būdų juos sudominti.

Taip pat mokytojos/-ai iššūkiu įvardijo moksleivių negebėjimą išlaikyti dėmesio, paviršutiniškumą, trumpus moksleivių (1–2 žodžių) atsakymus, kurie neatitinka užduočių formuluočių.

Kiti reikšmingi sunkumai, kuriuos įvardijo mokytojai/-os – tai drausmės problemos, moksleivių sunkumai valdyti emocijas, empatijos trūkumas, nemokėjimas priimti kitų nuomonės, kategoriškumas ir netolerancija.

Apklausoje buvo ir mokytojų, kurios/-ie nurodė reikšmingų sunkumų nepatiriančios/-ys.

Taikydamos/-i VMS metodą kai kurios/-ie mokytojos/-ai nesusidūrė su jokiais iššūkiais – metodas joms/jiems buvo aiškus, nuoseklus ir lengvai pritaikomas praktikoje. Kai kurios/-ie mokytojai/-os nurodė, kad dar per mažai taikė metodą, kad gebėtų įvardyti konkrečius sunkumus ar iššūkius.

Kalbant apie mokymų tobulinimą, kol kas neturiu pakankamai patirties su VMS metodu, kad galėčiau pateikti konkrečius siūlymus. Manau, jog tęstinė praktika ir dažnesnis metodo taikymas pamokose padės geriau jį įsisavinti ir ateityje aiškiau įvardyti, kas galėtų būti tobulinama.

Kai kurie/-ios mokymų dalyvės/-iai atkreipė dėmesį į mokinių aktyvumo stoką taikant VMS metodą. Vienas pagrindinių iššūkių šioje atsakymų grupėje buvo prakalbinti mokinius/-es, paskatinti juos/jas kalbėti ir reikšti mintis, ypač aptariant poveikslus. Pažymėta, kad mokiniai/-ės ne visuomet nusiteikę diskusijoms, todėl mokytojams/-oms tenka papildomai juos motyvuoti ir raginti įsitraukti.

Dažniausiai sunku prakalbinti mokinius - kai kuriose klasėse mokiniai nenori diskutuoti, pasakyti savo nuomonę. Sunkiau, kai yra nemandagių, netinkamai besielgiančių mokinių.

Prakalbinti mokinius yra sunkoka, nes dažniausiai kalba pavieniai, o kiti tyli VMS užduotys reikalauja daugiau laiko stebėjimui, diskusijoms ir refleksijai, todėl kartais sunku spėti su kitomis pamokos dalimis.

2.4. VMS METODO TAIKymo PAMOKOSE PAVYZDŽIAI

Siekiant geriau suprasti kaip mokymų dalyviams/-ėms sekėsi taikyti VMS metodą pamokose, atviru anketos klausimu prašyta pasidalinti sėkmingais ir nesėkmingais metodo taikymo pavyzdžiais bei sėkmę ar nesėkmę lėmusiomis priežastimis. Dvi/du mokytojos/-ai pastebėjo, kad taikydami/-os metodą pastebėjo, jog vis dar trūksta patirties, o taikymo sėkmę vertino kukliai. Kiti/-os 10 mokytojų pasidalino, jog metodą taikyti sekėsi gerai ir labai gerai:

Sekėsi gana gerai, mokiniai aktyviai dalyvavo, diskutavo ir kūrybiškai interpretavo poveikslus.

Sekėsi labai gerai, tik priežastys yra: laiko stoka, kad galėtų pasisakyti daugiau mokinių

Manau, kad sekėsi visai neblogai, su jaunesniais mokymiais būtų sunkiau, nes per fizinio pamokas jie nori aktyvumo. Su 9-tokais pavyko, jie drąsūs, nebijojo išreikšti nuomonių.

Sėkmę lėmė mokinių smalsumas, atvira pamokos atmosfera ir vizualinės medžiagos patrauklumas, o nesėkmės – patirties stoka, laiko trūkumas ir dar nevisiškai įprastas mokiniams darbo metodas. Tikiu, kad nuosekliai taikant VMS metodą šių iššūkių ateityje bus mažiau.

Literatūros pamokose VMS metodas „pasiteisino teksto suvokimui, analizei ir interpretacijai per vaizdą, žodyno turtinimui, minčių raiškai viešojo kalbėjimo raiškai“. Kitos/-i literatūros mokytojos/-ai sėkmę apibūdino kukliau:

Pavyko neblogai, tačiau trūksta pamokos laiko detalesnei analizei. Žodžiu, skirti 20 min.(tiek rekomendavo vadovės) nelabai įmanoma, nes nespėjama išnagrinėti temos, o išdalinti kūrinį į kelias pamokas taip pat nelabai įmanoma, nes programa labai plati.

Reikia daugiau patirties, norint integruoti VMS metodą pamokose.

3. MOKYTOJŲ KOMPETENCIJŲ, GEBĖJIMŲ IR ŽINIŲ POKYČIO ĮVERTINIMAS

Apklausoje, vykdytoje prieš prasidedant mokymų programai, mokytojų buvo prašoma įvertinti 27 teiginius nurodant, kiek jie/jos norintys sustiprinti kompetencijas kūrybiškumo, kritinio mąstymo, emocinio raštingumo srityse, bendravimo įgūdžius, emocinį raštingumą, lyčių lygybės ir lytiškumo žinias ir t.t. Teiginių vertinimo skalė buvo nuo 1 (balas, nurodantis, jog kompetencijų, gebėjimų bei žinių pastiprinimas visiškai nereikalingas) iki 5 (balas, reiškiantis, jog kompetencijų, gebėjimų bei žinių pastiprinimas labai reikalingas).

Apklausoje, vykdytoje mokymų programai pasibaigus, mokytojų paprašyta įvertinti, kiek mokymų programos metu jiems pavyko sustiprinti išvardintas kompetencijas, gebėjimus ir žinias. Siekiant pamatuoti poveikį, teiginiai atliepė pateiktuosius tyrimo pradžioje. Kaip ir pradinėje apklausoje, taip ir šioje pateikta vertinimo skalė nuo 1 (balas, nurodantis, jog kompetencijų, gebėjimų bei žinių pagilinti visiškai nepavyko) iki 5 (balas, reiškiantis, jog kompetencijos, gebėjimai bei žinios patobulinti labai sėkmingai).

MO muziejaus mokymuose dalyvavo įvairių dalykų mokytojos/-ai, tačiau dalyvių grupės sudėtis mokymų metu pasikeitė. Duomenyse matoma, kad pradinę anketą užpildė vienos/-i mokytojos/-ai, o galutinę – tik kai kurios/-ie iš mokymus pradėjusių mokytojų ir naujos/-i dalyviai/-ės. Kai kurios/-ie mokytojos/-ai, užpildžiusios/-ę pradinę anketą, galutinės anketos neužpildė. Dėl šios priežasties tiesioginis abiejų anketų duomenų palyginimas yra neįmanomas.

Tolesnėse šio skyriaus pastraipose pagal temas apžvelgiami tyrimo pradžioje ir pabaigoje klausimyne pateikti teiginiai, aprašomi mokytojų vertinimai, indikuojantys galimą su mokymais susijusį pokytį arba to pokyčio stygių. Verta dar kartą pažymėti, kad mokymų pradžioje mokytojos/-ai buvo prašomos/-i įvertinti turimus gebėjimus ir kompetencijas, o mokymų pabaigoje – kiek šiuos gebėjimus ir kompetencijas jų manymu pavyko pagilinti. Taigi, šis lyginimas nėra gebėjimų ir kompetencijų matavimas prieš ir po mokymų, tačiau pačių mokytojų atliekamas įvertinimas kiek joms/jiems pavyko pagilinti kompetencijas lyginant su turėtomis iki mokymų. Pagal kiekvienam teiginiui priskirtus balus (nuo 1 iki 5) apskaičiuotas įsivertinimo dažnis.

Šiame tyrime apskaičiuotas įsivertinimo dažnis rodo, kaip dažnai mokytojos/-ai rinkosi konkretų balą nuo 1 iki 5 vertindamos/-i, kiek jų manymu mokymų metu pavyko pagilinti turėtus gebėjimus ir kompetencijas. Dažnis atspindi respondenčių/-ų atsakymų pasiskirstymą ir leidžia matyti, kurie įsivertinimo lygiai buvo pasirenkami dažniausiai, pavyzdžiui, ar mokytojos/-ai dažniau nurodė didelį kompetencijų pagilinimą, ar pokytį vertino nuosaikiau. Taigi, šis rodiklis padeda apibendrinti subjektyvią mokytojų nuomonę apie mokymų naudą, tačiau jis neparodo objektyvaus gebėjimų pokyčio prieš ir po mokymų, o tik pačių mokytojų suvokiamą kompetencijų pagilinimą.

3.1. KŪRYBIŠKUMAS

Poreikis stiprinti gebėjimą „Įtraukti vizualinius meno kūrinius į dėstomą dalyką/mokymosi procesą“: 3 mokytojos/-ai (iš 17) įvertino, jog šio gebėjimo stiprinti visiškai nereikia ir nereikia; 7 – jog gebėjimą reikia stiprinti vidutiniškai; 7 – jog šį gebėjimą reikia arba labai reikia sustiprinti (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytojas/-a (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 11 – jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba pavyko puikiai (žr. 2 pav.).

Po mokymų „Pastebėti mokinių kūrybiškumo pokytį, kai įtraukiu dailės kūrinių į dėstomą dalyką“ iš dalies sustiprinti šį gebėjimą pavyko 2; o sustiprinti arba sustiprinti puikiai pavyko 10 mokytojų (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Atkreipti dėmesį į kūrybiškas moksleivių idėjas“, visiškai nereikėjo arba nereikėjo 3 mokytojoms/-ams (iš 17); 3 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinišką poreikį stiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą reikia arba labai reikia stiprinti (žr. 1 pav.).

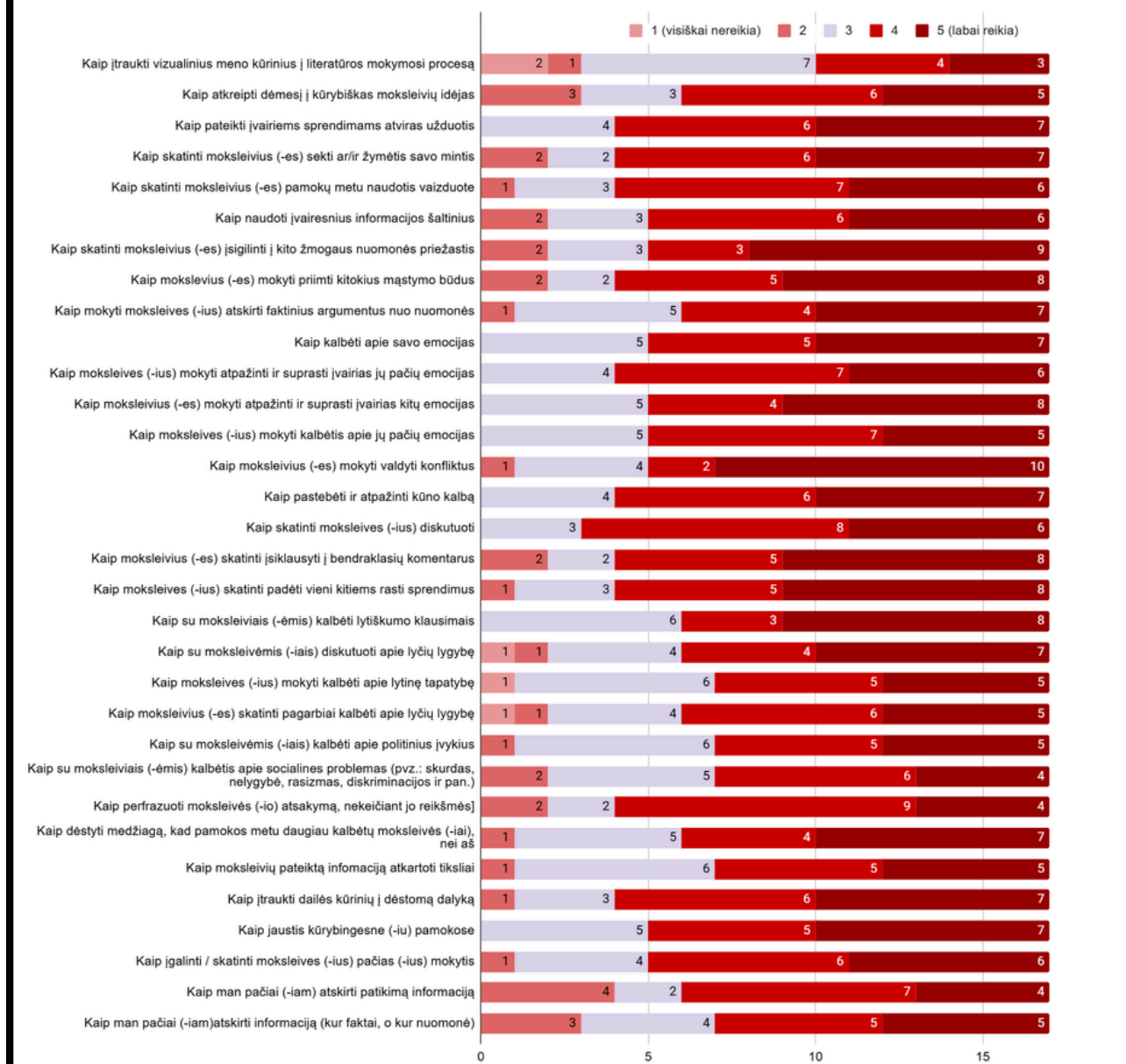
Po mokymų 2 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms sustiprinti šį gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Pateikti įvairiems sprendimams atviras užduotis“ 4 mokytojos/-ai (iš 17) įvertino, jog mato poreikį stiprinti šį gebėjimą; 13 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų gebėjimą „Pateikti moksleiviams (-ėms) įvairiems sprendimams atviras užduotis“ iš dalies pavyko sustiprinti 3 mokytojoms/-ams; 9 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimus „Skatinti moksleivius (-es) sekti ar / ir žymėtis savo mintis“ visiškai nematė 2 mokytojos/-ai (iš 17); 2 mokytojos/-ai įvertino, jog šį gebėjimą jiems/joms reikia stiprinti vidutiniškai; 13 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą stiprinti reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

1 pav. Mokytojų įsivertinimas, kiek joms/jiems reikėtų pastiprinti kūrybiškumo, kritinio mąstymo, emocinio raštingumo kompetencijas, gebėjimus ir žinias, bendravimo įgūdžius, emocinį raštingumą, lyčių lygybės ir lytiškumo žinias ir t.t.

Po mokymų gebėjimo „Skatinti moksleivius (-es) sekti ar/ir žymėtis savo mintis“ 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Skatinti moksleivius (-es) pamokų metu naudotis vaizduote“ visiškai neturėjo ar neturėjo 1 mokytoja/-as (iš 17); 3 mokytojos/-ai įvertino, jog stiprinti šį gebėjimą jiems/joms reikia vidutiniškai; 13 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų įvertino, jog sustiprinti šį gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Prieš mokymus mokytojos/-ai dažniausiai jautė poreikį stiprinti gebėjimus, susijusius su kūrybiškumo skatinimu ir meno integravimu į mokymosi procesą, ypač atkreipti dėmesį į moksleivių idėjas, siūlyti atviras užduotis ir skatinti moksleivių vaizduotę. Po mokymų dauguma mokytojų įvertino, kad šie gebėjimai buvo sėkmingai sustiprinti, kiti/-os jautė juos sustiprinę/-usios iš dalies. Apibendrinant, mokymai efektyviai prisidėjo prie praktinių įgūdžių ugdymo ir kūrybiškesnio požiūrio į pamokų organizavimą.

3.2. KRITINIS MĄSTYMAS

Poreikį stiprinti gebėjimą „Naudoti įvairesnius informacijos šaltinius“: 2 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog visiškai nereikia ir nereikia sustiprinti; 3 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 12 mokytojų iš 17 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojai/-os iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Skatinti moksleivius (-es) įsigilinti į kito žmogaus nuomonės priežastis“: 2 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog visiškai nereikia ir nereikia sustiprinti; 3 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 12 mokytojų iš 17 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojai/-os iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti kompetenciją „Mokyti moksleives (-ius) atskirti faktinius argumentus nuo nuomonės“: 3 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog visiškai nereikia ir nereikia sustiprinti; 4 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų iš 17 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as įvertino, jog pavyko vidutiniškai pastiprinti gebėjimą, 11 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Prieš mokymus mokytojos/-ai dažniausiai jautė poreikį stiprinti gebėjimus, susijusius su įvairesnių informacijos šaltinių naudojimu, kitų nuomonių priežasčių analizavimu ir faktinių argumentų atskyrimu nuo nuomonės, ypač akcentuodamos/-i pastarąjį gebėjimą. Po mokymų beveik visos/-i mokytojos/-ai įvertino, kad šie gebėjimai buvo sėkmingai arba puikiai stiprinami, rodant, kad mokymai veiksmingai prisidėjo prie kritinio mąstymo ir argumentacijos kompetencijų ugdymo.

3.3. EMOCINIS RAŠTINGUMAS

Vertindamos/-i kompetenciją „Kalbėti apie savo [jų pačių] emocijas“ 5 mokytojos/-ai įvertino, jog stiprinti šią kompetenciją reikia vidutiniškai; 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 3 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 9 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba pavyko puikiai (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Moksleivius (-es) mokyti atpažinti ir suprasti įvairias kitų emocijas“ įvertino 5 mokytojos/-ai iš 17, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą vidutinis; 12 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą stiprinti reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų 3 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti šį gebėjimą pavyko iš dalies; 9 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Moksleivius (-es) mokyti atpažinti ir suprasti jų pačių emocijas“ 4 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog turi vidutinišką poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 13 mokytojų iš 17 įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 9 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „[...] moksleivius (-es) mokyti valdyti konfliktus“ 1 mokytojas/-a (iš 17) nematė. 4 mokytojos/-ai įvertino, jog poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytojas/-a teigė, jog gebėjimo pastikrinti iš dalies nepavyko, 6 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 5 mokytojos/-ai įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Apibendrinant, mokymai reikšmingai prisidėjo prie mokytojų emocinio sąmoningumo ir gebėjimų stiprinimo, susijusių su emocijų atpažinimu, įvardijimu bei konfliktų valdymu. Mokytojos/-ai norėjo geriau kalbėti apie savo emocijas, atpažinti kitų jausmus, suprasti savuosius ir valdyti konfliktus. Mokymai padėjo sustiprinti daugumą šių gebėjimų.

3.4. BENDRAVIMAS

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Pastebėti ir atpažinti kūno kalbą“ 4 mokytojos/-ai (iš 17) įvertino, jog turi vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 13 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia stiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 3 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko arba puikiai pavyko (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti kompetenciją „[...] skatinti moksleives (-ius) diskutuoti“ 3 mokytojos/-ai įvertino, jog turi vidutinį poreikį stiprinti šį gebėjimą; 14 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą stiprinti reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Moksleivius (-es) skatinti įsiklausyti į bendraklasių komentarus“ nematė 2 mokytojos/-ai iš 17. 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį stiprinti šį gebėjimą; 13 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai (iš 12) įvertino, jog sustiprinti gebėjimą pavyko iš dalies; 10 mokytojų įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „*Moksleivius (-es) mokyti priimti kitokius mąstymo būdus*“ nejautė 2 mokytojos/-ai iš 17. 2 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 13 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojai/-os iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 10 mokytojų įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „[...] moksleives (-ius) skatinti padėti vieni kitiems rasti *sprendimus*“ nurodė neturinčios/-tys 1 mokytoja/-as iš 17. 3 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 13 mokytojų įvertino, jog šį gebėjimą sustiprinti joms/jiems reikia arba labai reikia (žr. 1 pav.).

Po mokymų 2 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 10 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokymai prisidėjo prie mokytojų bendravimo, socialinių ir emocinių gebėjimų stiprinimo. Prieš mokymus mokytojai/-os išreiškė poreikį įgusti geriau pastebėti kūno kalbą, bei paskatinti moksleivius įsitraukti diskusijas, įsiklausyti į kitus ir bendradarbiauti. Po mokymų buvo vertinama, kad patobulinti šiuos gebėjimus pavyko arba pavyko puikiai.

3.5. LYČIŲ LYGYBĖ IR LYTIŠKUMAS

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Kalbėti lytiškumo klausimais“ 6 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų įvertinta, kad gebėjimų „Mokyti moksleivius (-es) kalbėtis lytiškumo klausimais“, „Skatinti moksleivius (-es) pagarbiai kalbėti apie lyčių lygybę“ (pagal atsakymų į šiuos du klausimus vidurkį) 5 mokytojos/-ai įvertino, jog gebėjimus sustiprinti pavyko iš dalies; 7 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šiuos gebėjimus (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Diskutuoti/ kalbėti su moksleivėmis (-iais) apie lyčių lygybę“ nematė 2 mokytojos/-ai iš 17. 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko ir puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti savo kompetenciją „Kaip moksleives (-ius) mokyti kalbėti apie lytinę tapatybę“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 17. 6 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti savo gebėjimą „Skatinti pagarbiai kalbėti apie lyčių lygybę“ nejautė 2 mokytojos/-ai iš 17, 4 mokytojos/-ai įvertino, jos jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 4 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 8 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokytojos/-ai norėjo sustiprinti gebėjimus kalbėti apie lytiškumą, diskutuoti apie lyčių lygybę ir skatinti pagarbų bendravimą. Atsakymai galimai atspindėjo visuomenėje vykstančius svarstymus, kaip ir ar lytiškumo ir lyties temos gali būti paliečiamos mokykloje. Po mokymų įvertinta, kad dauguma dalyvių, išskyrus vieną, sustiprino kompetencijas šioje srityje.

3.6. SOCIALINĖS AKTUALIJOS IR PILIETIŠKUMAS

Poreikio stiprinti gebėjimą „Su moksleivėmis (-iais) kalbėti apie politinius įvykius“ įvertino neturintys/-čios 1 mokytoja/-as iš 17. 6 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų įvertinta, kad sustiprinti gebėjimų „Kalbėti su moksleiviais (-ėmis) apie pilietinę tapatybę, demokratines vertybes“ ir „Su moksleivėmis (-iais) kalbėti apie politinius įvykius“ (pagal vidurkį) 3 mokytojos/-ai įvertino, jog gebėjimus pavyko sustiprinti iš dalies; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Kalbėti su moksleiviais (-ėmis) apie socialines problemas (pvz.: skurdas, nelygybė, rasizmas, diskriminacijos ir pan.)“ nurodė neturinčios/-tys 2 mokytojos/-ai iš 17. 5 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

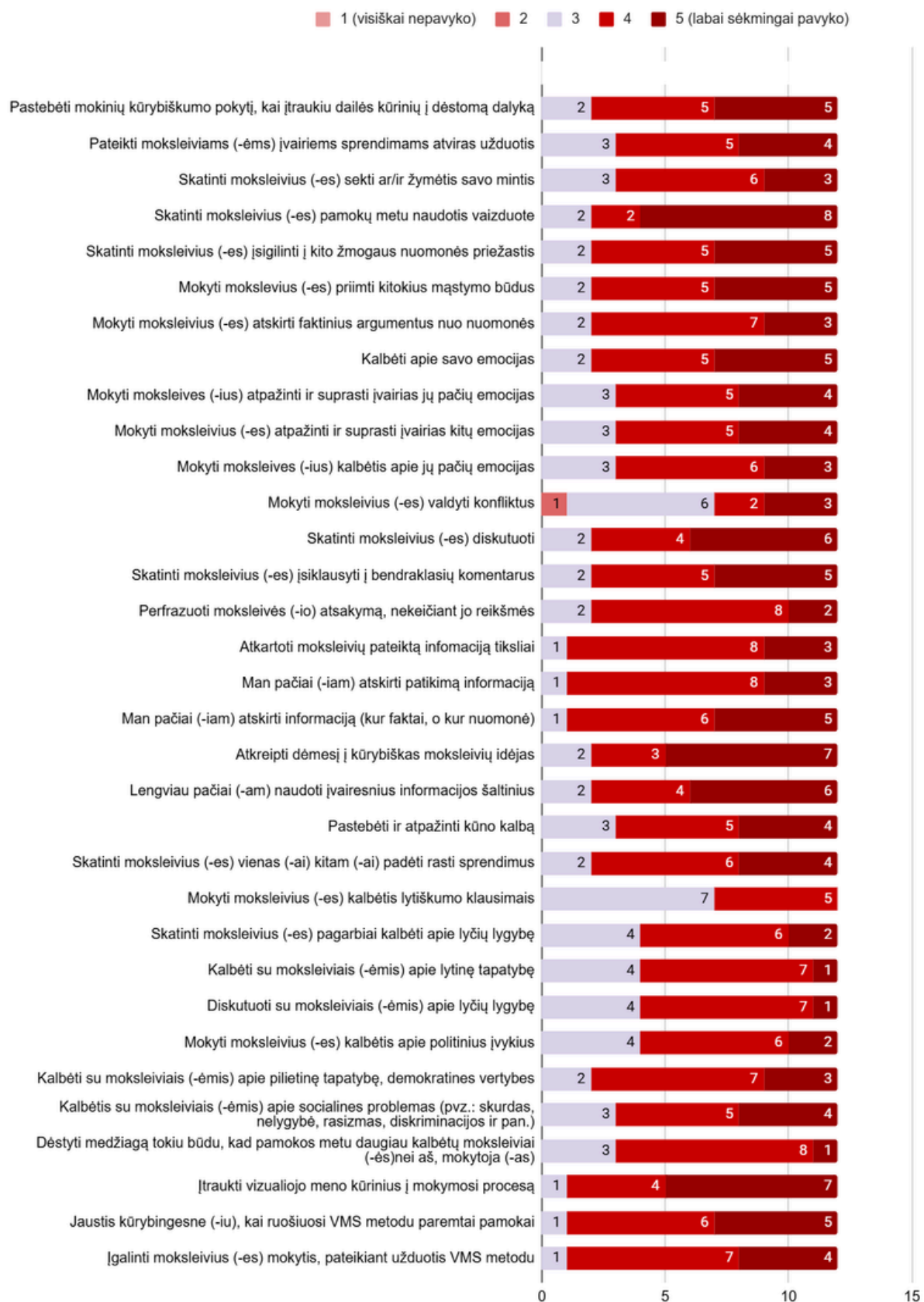
Po mokymų 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą sustiprinti pavyko iš dalies; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokymai turėjo teigiamos įtakos stiprinant kompetencijoms kalbėti apie socialines aktualijas, pilietiškumą ir socialines problemas.

3.7. MOKYTOJOS / -O KAIP FASILITATORIAUS / -ĖS VAIDMUO

Poreikio stiprinti gebėjimą „Dėstyti medžiagą, kad pamokos metu daugiau kalbėtų moksleivės (-iai), nei aš“ nejautė 1 mokytojas/-a iš 17. 5 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms šį gebėjimą reikia stiprinti vidutiniškai; 11 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

2 pav. Mokytojų įsivertinti, kiek joms/jiems mokymų programos metu jiems pavyko sustiprinti išvardintas kompetencijas, gebėjimus ir žinias.

Po mokymų 3 mokytojos/-ai iš 12 įvertino, jog gebėjimą pavyko sustiprinti iš dalies; 9 mokytojos/-ai įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Perfrazuoti moksleivės (-io) atsakymą, nekeičiant jo reikšmės“ nejautė tik 2 mokytojai/-os iš 17. 2 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 13 mokytojų iš 17 įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Moksleivių pateiktą informaciją atkartoti tiksliai“ nurodė neturinčios/-tys 1 mokytojas/-a iš 17. 6 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis stiprinti šį gebėjimą vidutinis; 10 mokytojų iš 17 įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytojas/-a iš 12 įvertino, jog šiuos gebėjimus pavyko sustiprinti iš dalies; 11 mokytojų iš 12 įvertino, jog pavyko arba puikiai pavyko sustiprinti šiuos gebėjimus (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Įtraukti dailės kūrinių į dėstomą dalyką“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 17 įvertino. 3 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis sustiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 13 mokytojų įvertino, jog reikia ar labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Poreikio „Jaustis kūrybingesne (-iu) pamokose“ 5 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia ar labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Įgalinti/Skatinti moksleives (-ius) pačias (-ius) mokytis“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 17. 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį stiprinti šį gebėjimą; 12 mokytojų įvertino, jog reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Man pačiai (-iam) atskirti patikimą informaciją“: 4 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog visiškai nereikia ir nereikia sustiprinti; 2 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų iš 17 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Man pačiai (-iam) atskirti informaciją (kur faktai, o kur nuomonė)“ nejautė 3 mokytojos/-ai iš 17. 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poveikį stiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Mokytojos/-ai norėjo stiprinti gebėjimus, susijusius su aktyviu mokymusi, kūrybiškumu, kritiniu mąstymu ir savarankišku mokymusi. Po mokymų jie/jos įvertino, jog dauguma jų gebėjimų buvo sėkmingai sustiprinta.

Poreikio stiprinti gebėjimą „Įtraukti dailės kūrinių į dėstomą dalyką“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 17 įvertino. 3 mokytojos/-ai įvertino, jog jų poreikis sustiprinti šį gebėjimą yra vidutinis; 13 mokytojų įvertino, jog reikia ar labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Poreikio „Jaustis kūrybingesne (-iu) pamokose“ 5 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį sustiprinti šį gebėjimą; 12 mokytojų įvertino, jog jiems/joms reikia ar labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Įgalinti/Skatinti moksleives (-ius) pačias (-ius) mokytis“ nejautė 1 mokytoja/-as iš 17. 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poreikį stiprinti šį gebėjimą; 12 mokytojų įvertino, jog reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikį stiprinti gebėjimą „Man pačiai (-iam) atskirti patikimą informaciją“: 4 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog visiškai nereikia ir nereikia sustiprinti; 2 mokytojos/-ai iš 17 įvertino, jog vidutiniškai reikia sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų iš 17 įvertino, jog reikia ir labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

Poreikio stiprinti gebėjimą „Man pačiai (-iam)atskirti informaciją (kur faktai, o kur nuomonė)“ nejautė 3 mokytojos/-ai iš 17. 4 mokytojos/-ai įvertino, jog jaučia vidutinį poveikį stiprinti šį gebėjimą; 10 mokytojos/-ai įvertino, jog jiems/joms reikia arba labai reikia sustiprinti šį gebėjimą (žr. 1 pav.).

Po mokymų 1 mokytoja/-as iš 12 įvertino, jog iš dalies pavyko sustiprinti šį gebėjimą; 11 mokytojų įvertino, jog pavyko ar puikiai pavyko sustiprinti šį gebėjimą (žr. 2 pav.).

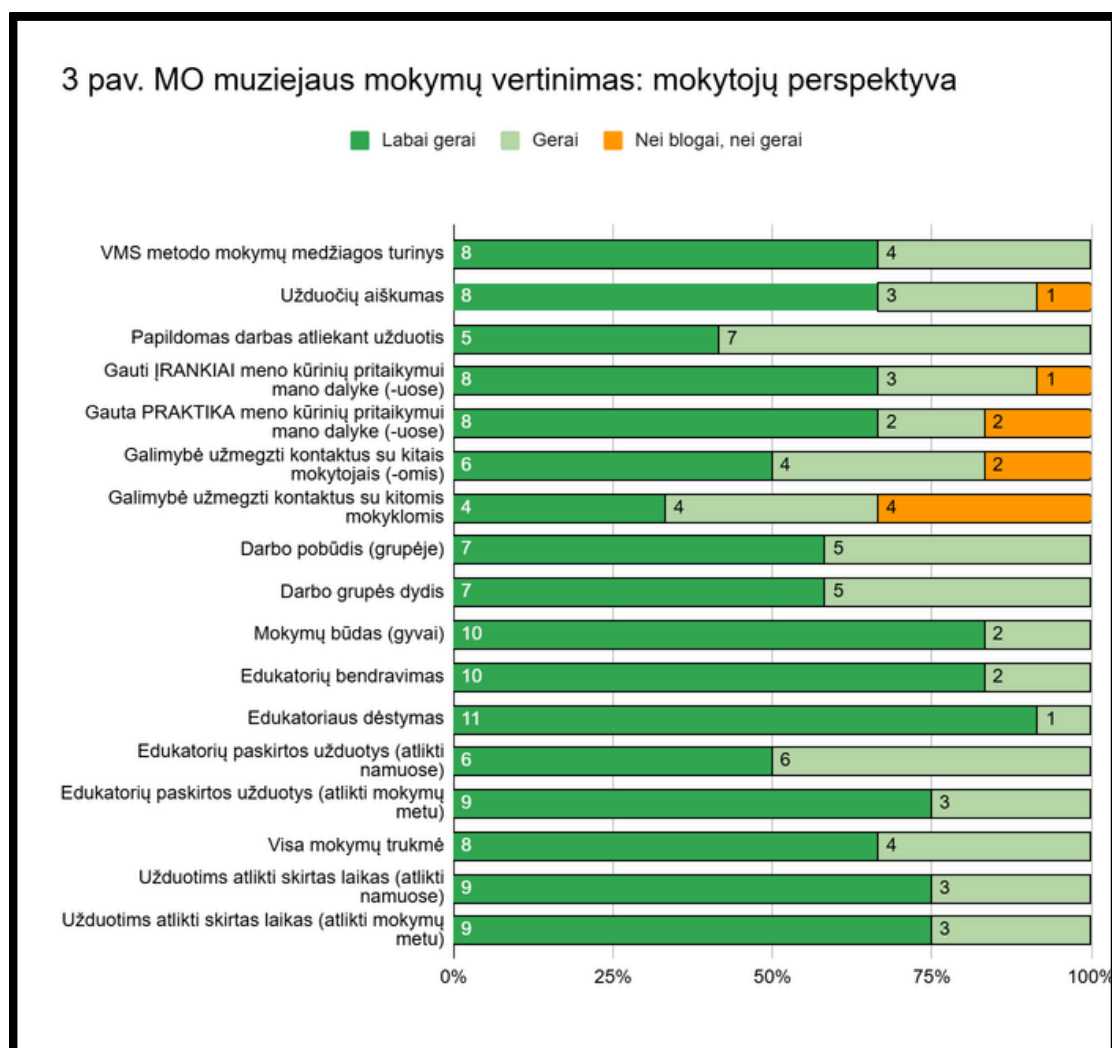
Mokytojos/-ai norėjo stiprinti gebėjimus, susijusius su aktyviu mokymusi, kūrybiškumu, kritiniu mąstymu ir savarankišku mokymusi. Po mokymų jie/jos įvertino, jog dauguma jų gebėjimų buvo sėkmingai sustiprinta.

4. MO MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMAS

Tyrime dalyvavusios mokytojos/-ai buvo pakviestos/-i įvertinti ne tik MO muziejaus mokymų turinį, bet ir mokymų pobūdį, struktūrą, užduotis, skirtą laiką ir pan. (žr. 3 pav.). Švenčionių rajono savivaldybės mokytojai/-os MO muziejaus mokymus daugiausia įvertino labai gerai ir gerai.

Beveik visas mokymų dalis (VMS metodo mokymų medžiagos turinį; papildomą darbą atliekant užduotis; užduotims atlikti skirtą laiką (mokymų metu); užduotims atlikti skirtą laiką (atliekant namuose); visą mokymų trukmę; edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas mokymų metu); edukatorių paskirtas užduotis (atliekamas namuose); edukatoriaus dėstymą; edukatorių bendravimą; mokymų būdą (gyvai); darbo grupės dydį; darbo pobūdį (grupėje)) visi 12 mokytojų įvertino gerai ir labai gerai.

Užduočių aiškumą ir gautus įrankius meno kūrinį pritaikymui mano dalyke (-uose) po 11 mokytojų vertino gerai ir labai gerai ir po 1 mokytoją vertinant šias dalis teigė, kad neturi vertinimo (vertino „nei gerai, nei blogai“).

Gautą praktiką meno kūrinį pritaikymui mano dalyke (-uose) ir galimybę užmegzti kontaktus su kitais mokytojais (-omis) po 10 mokytojų vertino gerai ir labai gerai ir ties kiekvienu teiginiu po 2 mokytojas/-us neišsakė nuomonės (vertino „nei gerai, nei blogai“).

Galimybę užmegzti kontaktus su kitomis mokyklomis 8 mokytojai/-os vertino gerai ir labai gerai ir 4 mokytojai/-os susilaikė nuo nuomonės išsakymo (vertino „nei gerai, nei blogai“).

Apklausoje dalyvavusios/-ę mokytojos/-ai joms/-iems naudingiausias mokymų dalis vertino įvairiai. Mokymuose buvo trys moduliai: I modulis – teorinė VMS dalis, II modulis – sesijos su mokiniais/-ėmis, mokantis VMS, III modulis – integruotų pamokų kūrimas. 4 mokytojos/-ai neišskyrė nei vienos dalies ir teigė, kad visos mokymų dalys buvo vienodai naudingos.

I - suteikė sistemingą žinių pagrindą, paaiškino, kas yra vizualinio mąstymo strategija, kaip ją taikyti ir kokie jos tikslai. II - labai naudinga buvo praktinė patirtis – matyti, kaip mokiniai reaguoja į VMS, kokios diskusijos kyla, kaip jie interpretuoja paveikslus. III - supratau, kaip galima susieti vizualinį mąstymą su kitomis temomis ir ugdyti mokinių kritinį mąstymą bei kūrybiškumą.

Visi buvo vienodai naudingi, nes visos žinios ir veiklos yra svarbios ir reikalingos.

Naudingos buvo visos MO mokymų sudedamosios dalys, nes jos viena kitą papildė. I modulis suteikė teorinį VMS pagrindą, II modulis leido praktiškai pamatyti ir išbandyti metodą dirbant su mokiniais, o III modulis padėjo pritaikyti VMS kuriant integruotas pamokas. Dėl to metodą tapo lengviau ir užtikrinčiau taikyti pamokose.

Pirmoji mokymų dalis mokytojų atsakymuose kaip pati naudingiausia buvo paminėta 4 kartus. Kitos dalys po 1-2 kartus.

5. LŪKESČIAI ĮVEIKTI IŠŠŪKIUS

Apklausoje, vykdytoje prieš prasidedant mokymų programai, buvo siekiama išsiaiškinti mokytojų lūkesčius mokymams. Mokytojai iš būsimų mokymų tikisi įgyti naujų, įdomių žinių ir praktinių įgūdžių, susijusių su vizualinio mąstymo taikymu ugdymo procese. Ypač svarbu išmokyti, kaip vizualizaciją prasmingai integruoti į pamokas, efektyviau planuoti mokymo turinį, analizuoti literatūros kūrinius bei pritaikyti gautą medžiagą savo dėstomame dalyke. Taip pat akcentuojamas poreikis susipažinti su naujomis metodikomis, priemonėmis ir pavyzdžiais, tinkamais skirtingo amžiaus mokiniams, tobulinti kūrybiškumo ugdymo metodus, semtis įkvėpimo iš kultūros lauko lektorių, menininkų ir kūrėjų bei skatinti mokinius aktyviai kurti ir mąstyti kūrybiškai.

Vizualus mąstymas labai siejasi su literatūra, norėčiau išmokyti tai pritaikyti analizuojant kūrinius.

*Tobulinti mokymo metodus ir kompetencijas, susipažinti su kultūros lauko lektoriais, menininkais, kūrėjais, pasisemti naujų idėjų ir įkvėpimo
Efektyviau planuoti pamokas su vizualiniais elementais*

Norėčiau susipažinti su naujomis metodikomis, pavyzdžiais, priemonėmis, kurias galėčiau pritaikyti pamokose.

Daugiau informacijos apie vizualinio mąstymo strategijų taikymą pamokose dirbant su skirtingo amžiaus mokiniais

6. PATIRTYS, SUSIJUSIOS SU MO MUZIEJAUS MOKYMŲ VERTINIMU

Apibendrinant duomenis pažymėtina, kad MO muziejaus mokymų patirtį mokytojai/-os įvertino labai teigiamai (žr. 4 pav.). Dauguma mokytojų pasirinko 8-10 balų įvertinimus, ypač teigiamas/-i, jog patirtis padėjo giliau apmąstyti temas, pažvelgti į jas iš naujų perspektyvų, taip pat sužadino smalsumą, paskatino kelti klausimus ir diskutuoti.

Aukštais balais įvertinta tai, kad MO muziejaus mokymai stiprina bendrystės jausmą, darė stiprų įspūdį. Dauguma mokytojų sutiko, kad tokios kultūrinės erdvės kaip MO muziejus yra svarbios atviros, demokratiškos visuomenės augimui. Žemesni įvertinimai (6-7 balai) pasitaikė retai ir bendro teigiamo vertinimo nekeičia.

Mokymų patirtį mokytojos/-ai apibūdino kaip labai teigiamą ir vertingą. Jos/jie pabrėžė, kad tai buvo pažintis su VMS metodu, taikomu MO muziejuje kartu su edukatore/-iumi, kuri/-is padėjo naujai pažvelgti į meno kūrinius. Patirtis apibūdinta kaip įdomi, naudinga, be įtampos, praplečianti meno supratimą ir suteikianti galimybę priartėti prie kūrinių per jų analizę ir dialogą.

Ši patirtis mokytojų apibūdinama kaip labai prasminga, įtraukianti ir praturtinanti tiek pačius/-ias mokytojus/-as, tiek moksleivius/-es. Dalyviai/-ės pabrėžė VMS mokymų įdomumą, netradicinius metodus, paremtus meno kūrinių stebėjimu, diskusijomis ir interpretacijomis, bei galimybę derinti teoriją su praktika. Ypač vertinta aplinka, kurioje nėra „neteisingų“ atsakymų, skatinamas atvirumas, drąsa klysti ir laisvas minčių reiškimas. Mokymai paskatino bendravimą, bendradarbiavimą su kitais/-omis mokytojais/-omis, refleksiją apie savo mokymo būdus ir parodė, kaip svarbu su moksleiviais/-ėmis dažniau lankytis parodose bei naudoti patyriminius metodus. Draugui/-ei apie šią patirtį mokytojai/-os pasakotų, jog:

Kuo dažniau reikia su mokiniais lankytis parodose.

VMS mokymai buvo labai įdomūs – mokėmės stebėti paveikslus, diskutuoti ir interpretuoti simbolius. Mokiniai kūrybiškai įsitraukė, nors kartais buvo nelengva įtraukti visus. Man tai parodė, kaip ugdyti kritinį mąstymą ir kūrybiškumą pamokoje.

Netradicinis metodas skirtas susipažinti su mokiniu ir jo įžvalgomis tam tikromis temomis. Nebūna blogų ar neteisingų atsakymų, nuomonių, teiginių, skirtingi matymo kampai yra normalu.

Pasakyčiau, kad turėtų pats išbandyti.

Puiki patirtis.

Draugei pasakyčiau, kad tai ne tik teoriniai mokymai, bet ir praktinė, prasminga patirtis, kuri skatina reflektuoti savo mokymo būdą, leidžia mokytis iš klaidų ir pamatyti, kaip mokiniai atsiskleidžia, kai jiems suteikiama erdvė mąstyti ir diskutuoti.

Vertingiausia šioje patirtyje įvardijama buvo galimybė praktiškai išbandyti VMS metodą ir stebėti jo poveikį moksleiviams/-ėms. Dalyviai/-ės išskyrė moksleivių kūrybiškumo, kritinio mąstymo ir įsitraukimo augimą, jų drąsą diskutuoti, klausytis vieni kitų ir argumentuoti savo nuomonę. Taip pat akcentuotas gebėjimas išlaukti skirtingų atsakymų ir juos priimti kaip vertingus. Svarbiu aspektu tapo ir įkvepianti edukatorės asmenybė, derinanti profesionalumą, šilumą ir pozityvumą, bei praktinės užduotys ir nauji metodai, kuriuos dalyviai/-ės planuoja taikyti savo pamokose.

Visi mokymai vertingi. Ačiū

Vertingiausia buvo matyti, kaip mokiniai kūrybiškai interpretuoja paveikslus, diskutuoja ir mokosi kritiškai mąstyti

Pažintis su nuostabiąja edukatore [vardas] - reta tokių žmonių, kuriuose taip derėtų žmogiškoji šiluma, geras ūpas ir profesionalumas.

Šioje patirtyje vertingiausia išskirčiau galimybę praktiškai išbandyti VMS metodą ir stebėti, kaip jis veikia mokinius. Ypač svarbu buvo pamatyti, kaip mokiniai drąsiau reiškia savo mintis, mokosi klausytis vieni kitų ir argumentuoti savo nuomonę.

